

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

21. De innumerabili Monachorum multitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

et Glossa in cap. Ordinarij, de offic. Ord. in 6. verbo. locorum. debere accipi; nam in iure, nomine Ordinariorū, nisi quid aliud peculiare exprimat, nō tantum veniunt Episcopi, sed etiam Clerici inferioris dignitatis. **QVÆRES** quid iudicandum, si lex, vel constitutio exprimat Diocesanos? Respondeo, cum Nauar. loco citato, & cum Glossa, in Clem. 1. de in re patro in verbo, Diocesani, ea voce tantum Episcopos significari, non item inferiores. Dubitabis, an cum in lege, vel Cōstitutione Ordinarius loci nominatur, solus Episcopus, an etiam Abbas veniat intelligendus? Respondet Glossa in ca. Ordinarij, de offic. ordinarij in 6. in verbo, locorum, nomine Ordinariorū accipi etiam Abbates, tamen si in lege, vel statuto Ordinarius loci dicatur.

Vigesimò queritur, An iure communi Abbates sint perpetui? Respondeo, esse: vt colligitur ex cap. Visis, 16. q. 2. c. Querelam, ca. Inferior. d. 21. Nihilominus tamen vsu, & statutis, siue Cōstitutionibus aliorum Monasticorum Ordinum introductum est, vt Abbates ad triennium tantummodo eligantur, & præ sint.

Vigesimoprimò queritur, vtrum magis expediat, Abbates ad tempus creari, & præfici, an verò in perpetuum? Nauarrus in Commen. 3. numer. 3. de Regularib. censet innumera propemodum incommoda oriri ex temporali Abbatum præfectura. Inde, inquit, ambitionis vitium enascitur, quo bona pars Monachorum ad præfecturas aspirat: inde promissiones, pacta, conuentiones plurimæ, labe simonica infectæ oriuntur, quibus alij alijs suum suffragium in electione pollicentur, pecunia, vel alio temporali commo accepto: disciplina Religiosa enervatur, ac debilitatur, dum electus suis electoribus, fautoribus, ac suffragatoribus studet grati suum animum declarare, plura eis concedit, atque promittit, quam par sit. Inde subornationes, factiones, dissidia, similitates existunt, quæ fraternam pacem, & concordiam vehementer perturbant, ac lacerant. Neenon & plurimæ detractiones, ac sursurrationes, dum alij aliorum vicia, tum naturæ, tum morum produunt, ac detegunt, & interdum etiam exaggerant: interdum etiam falsa cōfingunt, aliorum virtutes, & merita minuunt, & extenuant: languescit etiam auctoritas eorum, qui eliguntur, Abbatum, ac Præpositorum in erratis subditorum corrigendis, præsertim eorum, qui suum suffragium in electione dedere: Contrà verò in eos, qui id denegarunt seuerius, & durius animaduerti solet; vnde sensim, ac paulatim disciplina Regularis euanescit. Quin etiam negligentiores sæpe numero redduntur Abbates in acquirendis, conseruandis, & augendis Monasterij bonis, quando eorum præfectura vnus triennij spatij; quasi breui temporis momento, finitur, & desinit. Denique primi illi Monasticorum Ordinum parentes, ac institutores voluerunt Priores seu Abbates Ordinis sui stabiles esse, & perpetuos. Immo de Tiberio Cæsare memoriæ proditum est, eum aut nunquam, aut raro Prouinciarum Præsides, siue Rectores mutare consueuisse, eo quod plebi parceret, quæ Præsides ad modicum tempus administratur, ad sanguinem vsq; emungebant, & alij his noui succedentes residuum sanguinis exugebant. Cuius rei gratia prudenter sanè, & appositè apologum

illum adhibebat, de homine saucio, qui muscas plagis suis infidentes nolebat abigere, & cuidam ex benignitate abigenti: Nocuisti, inquit, mihi: Nam abegisti saturas, quæ me parum infestabant; quibus succedent famelicæ, quæ me acrius vexabunt ac pungent. Obijciet aliquis id, quod experimento docemur, perpetuos præfectos, quasi nimios, & duos exactores euadere, plus æquo seueriores, & austeriores, eoq; minus tolerabiles reddi. Respondet Nauarrus è duobus malis, quod minus est, eligendum: at plura, inquit, mala oriuntur ex præfectura temporaria, quæ ex perpetua. Præsertim, quod huic malo, & incōmodo, si quando eueniret, facilius, & commodius potest remedium adhiberi; si nempe obseruatur id, quod in Conc. Trident. sess. 25. cap. 8. de regul. decernitur; vt capitula fiant generalia, in quib' statuatur, quæ sunt ad conseruationem, ac reformationem Ordinum necessaria: & deputentur Visitatores, qui Monasteria visitent in capite, & membris, faciantque omnia seruari iuxta statuta, & annotata in cap. In singulis, & cap. ea que, De statu Monacho. Item, statui, inquit prædictus Auditor, posset, vt Præfecturæ sint quidem perpetuæ; sed ea tamen lege, vt nihil, quod alicuius sit momenti, Præfeti sine cōsensu Monastici Conuentus, aut Definitorum assistentium qui à Conuentu eligantur, decernere queant. Postremò, cum olim eligerentur Antistites à Canonicorum Collegijs, indeque manarent in dies latius, ac fluerent, ambitiones, Simoniæ, subornationes, lites, dissidia, similitates, vsu quidem, & consuetudine, sed in primis Romanorum Pontificum auctoritate, studio, cura, & vigilantia effectum est, vt vel à Regibus, ac Principibus, Ecclesiarum patronis Episcopi nominentur, designentur, & offerantur, & vt dici solet, præsententur, & à Romano Pontifice instituantur: vel ipsius Romani Pontificis auctoritate eligantur, & creentur. Quamuis Mendicantium Ordines hoc vnum retinuerint, vt locales monasteriorū Præpositi, siue Præfeti, qui Priores, vel Guardiani vocantur in suis Conuētibus Prouincialibus, vel Generalibus eligantur. Sed nescio equidem quanam modo, aut malo, frequens Præpositorū mutatio vulgò solet esse gratissima. In hoc, sicut in multis alijs variis, & contraria sunt hominum iudicia, studia, & voluntates: & quisq; in suo sensu abundat.

Vltimò queritur, An iure communi Abbas, siue cōuentu Monachum admittere, & creare possit? Abbas in cap. cum Ecclesia Puluerana, de elect. & in cap. ad Apostolicam, de regularibus, & in cap. ea noscitur, de his, que sunt à prelati, censet, iure communi posse: idem quoque ait Felin. in cap. quoniam, de Simonia. Selua in tract. de Benef. part. 2. quest. 22. Syluest. religio. 3. quest. 13. At oppositum docet Glossa in cap. vis. de regular. in 6. Et hæc opinio est communi consensu recepta, vt ait Nauarr. in comen. 3. nu. 5. contra Abbatem.

Caput XXI.

De innumerabili Monachorum
multitudine.

PRIMO queritur, An vera sint, quæ de ingenti Monachorum veterum multitudine referū-

tur? Respondeo: vera esse; nam quamvis plerique mirentur, nonnulli dubitent, pauci quidam interrogent, qui fieri potuerit, ut tanta, quanta fuisse memoratur, Monachorum multitudo floruerit, ea tamen ab auctoribus fide dignis describitur. Athanasius enim cum vitam, & acta Antonij commemorat: *Erant, inquit, in monte monasteria tanquam tabernacula plena diuinis choris psallentium, lugentium, orantium, qui insuata regione quamdam, & oppidum a mundana conuersatione seculum videbantur incolere.* De Hilarione, qui eodem tempore in Palestina, quo Antonius in Aegypto viuebat, innumera, ait Hieronymus in vita Hilarionis monasteria fundauit: & de Machario Antonij discipulo legimus eum suæ disciplinæ alumnos habuisse quam plurimos. De Charitone quoque scriptum est, eum in Palestina plura extruxisse Cœnobita: & Isidorus fertur vno in Cœnobio plusquam mille, & in eodem paulo post aucto numero, Apollonius plusquam quingies mille Monachis præfuisse: In monte Nitria, qui ab Vrbe Alexandria vnus ferme diei itinere distabat, quingenta monasteria penè contigua extitisse dicuntur: quæ omnia ab vno Præside, vnoque vitæ magistro regerantur. Palladio teste oculato, in sua illa peregrinatione, quam scriptam reliquit, ciuitas quædam fuit, in qua plura erant monasteria, quæ profanz domus, ita ut omnes vici, & omnes anguli pleni essent Monachis diuinis laudes decantantibus: & idem prohibet se in Vrbe Memphi, & Babylone innumerabilem vidisse multitudinem Monachorum, qui omnes varijs Spiritus sancti donis fulgebant: & prope Thebas se cum Ammonio congressum patre trium millium Monachorum. Item, Serapionem à se visum testatur, qui decies mille Monachos, plurimos tamen domicilijs, aut cellulis diuinos gubernabat. Fertur etiam Pachomius, ut scribit Niceph. lib. 9. hist. Eccles. c. 14. varijs in domibus modico intervallo distinctis apud Insulam in Thebaide, quæ Tabenna nominatur ad septem millia discipulorum habuisse, & in qua ipse degebat, plures quàm mille, quos quidem omnes commodioris gubernationis gratia, in quatuor, & viginti classes pro Græcarum literarum numero, & varietate distribuit. Scribit Theodoretus in historia Sanctorum patrum, infinita fuisse monasteria in toto Oriente, in Palestina, in Aegypto, in Asia, in Ponto, in Cilicia, Syria, & Europa. Narrat Hieronymus in Paulæ viduæ Epitaphio, Epist. 27. cum ea mulier studio sancto illos patres viuendi, deserta adijisset, occurrisse ei turbas innumerabiles Dei famulorum; quo spectaculo ita delectata est, ut sui sexus oblita, inter tot millia Monachorum optauerit habitare. In Antiochæ ciuitate, ait Palladius in historia Sanctorum patrum ad Lausum ca. 96. Quadraginta annos versatus sum: eo tempore accepti etiam cognitionem eorum, quæ sunt illic, monasteriorum. Nam circa Ciuitatem sedent viri circiter bis mille. Et cap. 52. ait, Apollo Abbas pater erat Monachorum circiter quingentorum. Et cap. 7. scribit, in monte quodam habitare quinque millia Monachorum. cap. 9. ait, in monte Nitria fuit Abbas nomine Or habens monasterium mille fratrum: ad quem Abbatem postea conuenerunt tria millia Monachorum. Nec tamen tantus Monachorum numerus soli il-

lorum temporum felicitati respondit, nec vna cum illis temporibus intercidit, exaruit, & extinctus est, sed posterioribus etiam seculis floruisse perhibetur.

Nam Bernardus in vita Malachie Episcopi, auctor est, in vna Hybernia monasterium fuisse, quod multa millia Monachorum procreauit, & caput multorum Cœnobiorum extitit. Locus, inquit, vere sanctus, secundisque sanctiorum, copiosissime fructificans Deo, ita ut vnus ex filijs sanctæ illius Congregationis nomine Luanus centum solus monasteriorum fundator, extitisse dicatur: & paulo post subiicit: *Ad has nostras Gallianas partes sanctus Columbanus ascendens, Luxoniense construxit monasterium factum ibi in gentem magnam. Ait tam magnam fuisse, ut succedentibus sibi vicisim choris continuarentur solemnia diuinorum, ita ut nec momentam quidem diei, ac noctis vacaret, à laudibus. Scribit Trithemius auctor grauis, qui vixit anno Domini 1480. miram fuisse Monachorum sui Ordinis multitudinem. Numerus, inquit, monasteriorum Abbatem habentium vltra quindecim millia extenditur, exceptis præposituris, & Cœnobijs Monialium. Vnde si vnusquisque sua possideret, & Benedictus tertiam partem Christianitatis habere crederetur. In provincia sola Moguntina nunc habemus Abbatias, centum viginti quatuor, præter illas, quæ ab ordine nostro seorsum sunt: quarum numerus denarium superat. Et Folengius eiusdem instituti, cuius Trithemius Monachus, in Commentarijs in Psalmum 102. explanans illum Versiculum: In conueniundo populos in vnum, scribit inquit, Pontificia decreta referunt, vno eodemque tempore Benedictini instituti fuisse supra septem, & triginta millia Cœnobiorum, quas Abbatis vocari libuit. Idem quoque auctor Trithemius ait, tempore Ioannis 22. Monachorum reperti sunt, ex instituto Benedictino quindecim millia, quingenti, quinquaginta nauem, qui sunt in sanctorum numerus relati. Et Sabellicus non ignobilis historicus Carmelitani instituti origine recensens, ait: *Pauci locorum, & Religionis huius initiatorum immensum numerum referre, quem in Commentarijs Carmelitani cuiusdam aliqui multi nominis reperio, nisi forte sit in numero error, pro mendacio haud dubie reselli posset, ut septem millia sint hodie Cœnobiorum, & quingenta Carmelitani nominis, in quibus sacri operentur centum, octoginta, & amplius initiatorum millia. Deinde verò subiicit: Quod si omnium Christiana pietatis Religionis ceteris in vnum conferas, vix, ut arbutur, iam ingens numerus expleatur. Sed tantum abest, ut fidem meam in eo obstringam, ut ne velatum quidem in hoc videri velim, tanquam duxerim dignum, cui fides haberetur. Hac ille subiecit, ut fidem, & auctoritatem tanto Religiosorum numero derogaret. Sed ante illum auctor est, ingentem eum numerum, auctor non parui nominis scriptum reliquit, videlicet, qui continuauit historiam de bello sacro inceptam à Guillelmo Episcopo Tyri lib. 5. ca. 3. Idem Sabellicus cum de Ordine Dominicane Familie mentionem fecisset: *Confessatur, inquit, cum hæc committarentur, vna, & viginti prouincie Prædicatorum, Conuentus sine Cœnobio quatuor millia, centum, quadraginta tria, & in his initiati sex, & viginti millia, quadringenti, sexaginta quorum circiter mille quingenti essent Theologicæ professionis magistri. Et ibidem Franciscani etiam Ordinis initia commemorans: Ratio ait, & nescio, an vnaquam verum dixerim, vltimam humanæ pietatis institui non maiora sensu incrementa, totum orbem terrarum vna hæc implenti familia. Quadraginta prouincie, quibus Maritimarum nomen est***

Enneadi
9. lib. 5.
ad fin.

Enneadi
9. lib. 5.

inertam,

inferum, in custodias diuiduntur. Custodiae, quae multae sunt numero in conuentibus, & loca, in quibus inuicatorum hominum sunt hodie ad sexaginta millia. Saepè, hoc audiri, Magistrum ordinis polliceri quandoq; ausum, Pio Pontifici Maximo expeditionem in Turcas parari, ex Seraphici Francisci familia triginta bellatorum millia, qui bellica munera nauiter obire possent, nihil sacrorum cultu interpellato. Hæc ille. Et cum Ordo Franciscani instituti sit in tot membra dispersitus, vnum eorum, quod Observantium vocant, proximis annis centum, ferè mille Religiosorum numerum confecisse fertur.

Secundo quaeritur, Quot Ordines Monastici numerentur? Respondeo, per orientem multa esse Monachorum Cœnobia, quorum omnia Sancti Basilij Regulam profitentur, quamuis aliqua ipsius Pauli Eremitæ, vel Antonij nomine nuncupentur. In Occidente post Monachos, qui sub Augustini in Africâ, & Simpliciani in Italia, & Martini in Gallia disciplina vixerunt, floruit S. Benedictus, qui Regulâ Monasticæ vitæ se constituta, omnium ferè totius Occidentis Monachorum fuit patris, auctor, & institutor. Ipse in Cassinate monte Cœnobio fundato, momèto ferè tēporis duodecim monasteria in Italia cōstituit. Immo alias etiam Colonias extra Italiam deduxit, & transtulit. Nam per Maurum in Gallia, per Placidum in Sicilia monasteria extruxit. Trithemius de *visis illustribus Ordinibus Benedictini lib. 1. cap. 2.* narrat, fuisse in hoc ordine Abbacias, Præposituras, Prioratus, & Sanctimonialium cœnobia quindecim millia, c. 5. refert, ex hoc ordine fuisse summos Pontifices Romanos, decem, & octo: videlicet Gregorium 1. Bonifacium 4. Adeodatum, Agathonem, Stephanum 3. Leonem 4. Leonem 5. Syluestrum 2. Stephanum 9. Gregorium 7. Victorem 3. Urbanum 2. Paschalem 2. Gelasium 2. Anastasium 4. Adrianum 4. Clementem 6. Urbanum 5. dicit fuisse Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ centum octoginta quatuor. Archiepiscopos, mille centum sexaginta quatuor. Episcopos, ter mille quingentos duodecim: & hos omnes fuisse ante Concilium Constantinense, quod celebratum fuit anno salutis humanæ 1417. ca. 4. ait numerum eorum, qui sunt inter sanctos relati, & ascripti vsq; ad tempus Ioannis 22. fuisse quindecim millium, quingentorum, quinquaginta nouem. Ex hoc ordine multæ aliæ Monachorum Familiæ prodire. Quarum primâ, & antiquissima fuit Cluniacensis in Gallia, quæ anno Domini nongentesimo decimo tertio, ab Odone Cluniacensi Abbate initium sumpsit, & nomen. Hinc enim Benedicti disciplinam, & Regulam magna ex parte laxatâ, & collapsam ad pristinam regulam reuocauit, cuius exemplum plures Abbates secuti, in Gallia, Italia, Germania, Gallia, & Hispania, suas quoq; familias ad veterem Monasticæ vitæ formulam reduxerunt, tanto fructu, vt duo millia cœnobiorum ad pristinam cœnobiticæ vitæ rationem restituta, & reducta referantur.

Ex eodem S. Benedicti Ordine, orta est Camaldulensis familia auctore Romualdo Rauennate viro Sanctissimo, qui circa annum millesimum, nongentesimum, sexagesimum septimum, in ipso Apennino sedem sibi ad monasticam vitam, & disciplinam seruandam, & pœnitentiam peccatorum agendam delegit: ac tot Cœnobia ad illius

Regulam, & disciplinam ædificata sunt, vt penè nouus Ordo esse credatur. Priuilegio Pontificio post ipsius Romualdi obitum eam Familiam anno Domini Millesimo septuagesimo tertio Alexander Secundus confirmauit: quæ tamè sub Romualdi disciplina circa annum millesimum florere cœperat, perpetuum silentium seruant præterquam bis in Hebdomada: à Carnibus abstinent, nisi cum morbo laborant, vtuntur amictu albo: duodecies ad annum simul edunt.

Simili propemodum ortu, & initio excitatus est, & amplificatus in Italia Ordo, qui Vallis Umbrosæ appellatur, Camaldulensi recentior annis tantummodo, secundum aliquos septuaginta tribus. Huic initium dedit Gualbertus Florentinus, qui inimico, quem in sui potestate habebat, per Christi mortem, quæ eo ipso die colebatur, salutem deposcenti, non solum pepercit, sed etiam vitrò eum amplexatus fratris loco, quem is occiderat, accipere se dixit: tantopere id factum Deo acceptum, & gratum habuit, vt eo statim proximam sacram ædem S. Miniatis ingressus lignea Christi in Cruce pendens imago, ad quam supplex orabat, quasi ei ad blandiens, caput inflexit: qui Religiosæ vitæ amore, & studio permotus, in S. Miniatis Cœnobio, quod tunc Cluniacenses Monachi incolebant, Religionis vota Deo nuncupauit, postea Eremiticæ perfectionis ardenti cupiditate incensus ad S. Romualdum se contulit: & cum sub eius disciplina Eremitici rigoris institutum aliquamdiu coluisset, in Valle Umbrosæ, humili quidem, & obscuro per id tempus loco, monasterium extruxit, & se suosque socios legibus vitæ Eremiticæ seuerioribus Deo obligauit, vnde Congregatio Monachorum Vallis Umbrosæ profecta, & aucta est ita, vt in varia quoque membra fuerit distributa, & eam Alexander Secundus anno 1070. primis suis priuilegijs cōprobauit. Quamquam alij asserunt hunc Ordinem institutum esse, anno Domini, 1035. & confirmatum anno 1076. auctoritate Victoris. 2. Primum Ordo gubernabatur per Abbatē perpetuum. Ab anno 1540. gubernari cœpit per triennem Præsidentem. Aiunt in hoc ordine fuisse prouincias octo: monasteria 35. sub quibus est Magnus Prioratus numerus. Monachi dicuntur esse 400. Sanctimonialiales 800.

Carthusiense Ordo circa annum millesimum octogesimum quintum paulò ante Cisterciensem Familiam, nimirum sedecim annis institutus fertur à S. Brunone Colonensi Theologo, & Canonico Rhemensis, cuius Ordinis initia sunt satis omnibus nota. Arctissimum vitæ institutum sectantur; perpetuò à carnibus abstinent, etiâ cum morbo tenentur: silentium perpetuò seruant, vno tantum die in Hebdomada excepto: cilicium carni proximum semper gestant: in choro diuissimè cantant. Aiunt in Ordine esse Prouincias 16. Monasteria 189. in quibus habitare dicuntur Monachi circiter 3200.

Cisterciensis quoque Familia ex Benedicti ordine manauit, ac fluxit. Anno millesimo, & nongesimo octauo, Robertus Molimensis Cœnobij Abbas, cum subditos suos, præ diuitijs, & rerum copia a primo instituto degenerare cognosceret, consilio cum aliquot ex illis communicato,

vno, & viginti socijs assumptis Cabilonem se cōtulit, præcipuam eo tempore Burgundiæ urbem, & in solitario quodā loco, cui Cistercium nomē erat, sedem, ac domicilium collocavit: quod ideo est Cisterciense appellatum. Sed interea Molifmensis Monachi poenitentia ducti, Robertum multis precibus reuocarunt: & is ad pristinam sedem, & Cœnobium se retulit, in cuius locum Cistercij, Stephanus successus est, qui fuerat illius secessionis auctor. Quindecim deinde annis exiit Bernardus, Dei nutu ad Stephanum venit, & in Cisterciensi Cœnobio cum triginta Socijs se se Monasticæ vitæ addixit. Bernardi verò mira virtute, & sanctitate, ita est Ordo Cisterciensis auctus, vt dimissis in totum terrarum orbem Monachis, & alumnis, centum sexaginta monasteria viuens ipse Bernardus extruxerit. Ex hoc Ordine tres Romani Pontifices prodierunt, Eugenius 3. Benedictus 12. Clemens 6. Sicut ex Ordine Cluniacensi tres alij Pontifices Romani, extitisse perhibentur Gregor. 7. Urbanus 2. Callistus 2. Et quia vterque Ordo Cluniacensis, & Cisterciensis S. Benedicti regulam seruat, ideo ij Romani Pontifices, qui ex vtroq; ordine assumpti, & electi sunt, dicuntur etiam ex Ordine S. Benedicti delecti. Et hinc factū est, vt Trithemius solum numeret duodeviginti Romanos Pontifices, ex S. Benedicti ordine creatos, cum tamē alij referant viginti quatuor, alij vigintiocto, alij triginta. Nā præter eos, quos recenset Trithemius, alij numerant Benedictum. 1. Pelagium. 2. Leonem. 2. Gregorium. 2. Gregorium. 3. Paschalem. 1. Gregorium. 4. Sergium. 4. Ioannem. 19. vt mirum nō sit, quod dicitur, Romanam Ecclesiam gubernatam fuisse per trecentos annos, à Pōtificibus ex S. Benedicti ordine assumptis: immo quidam aiunt per quingentos annos id factum fuisse.

Ordo Grandimurensis sub Regula S. Benedicti inchoatus est à Stephano Aruerni, viro nobili apud Lemouicenses, qui ipse Ordinis primam Sedem, & domicilium in quodam monte fixit circa annum millesimum septuagesimum sextum, & inde toti familiæ nomen est datum.

Ordo Humiliatorum sub Regula quoq; S. Benedicti, coepit circa annum, millesimum centesimum nonagesimum sextum. Henricus 1. ad Imperij fastigium cœtus graue bellum Mediolanensibus intulit, & Vibe solo æquata, Senatorij Ordinis Ciues, & nobilissimos quosq; viros in Germaniam relegauit. Porro exules albis induti vestibus sæpius Cæsarem genuflexu supplices rogauerunt, vt in patriam redeundi liberam ipsis facultatem concederet: quod cum demum impetrassent, nobilissimi viri, eodem amictu vestiti Deo, summa quadam pietate accensi, Mediolani sese votis obligarunt; nec vllam rem publicam, aut priuatam attingentes, vni Religioni diligenter studentes, & victum suis manibus quærentes, vitam Sanctæ, & Religiosæ traduxerunt. Eorum Congregationem nomine Humiliatorum Innocentius Tertius auctoritate Apostolica confirmavit: Sed totum Ordinem Pius Quintus deleuit, & annuos eius proventus in alios vsus destinavit. Nam quidam eius Ordinis Monachi coniurati in Caroli Borromæi Cardinalis, & Archiepiscopi Mediolanensis necem, ob nefariū scelus condem-

nati sunt, & anno millesimo quingentesimo septuagesimo, auctoritate Pōtificia extinctus est Ordo: cuius præposituræ erant nonaginta quatuor, quarum annui proventus triginta millium aureorum summam efficiebant: porro in toto Ordine Monachi erant cœtum septuaginta quatuor, quos ex ipsis facultatibus distributis in victum Monasticum sustentari Pontifex iussit, & in Religiosa disciplina Episcoporum cura contineri: deletus est optimus olim Monachorum Ordo, & tale edidit Pius exemplum neglectæ disciplinæ vindicandæ, vt cæteri discant sibi diligentius cauere, & susceptæ, ac voto promissæ vitæ Regulam studiosius tenere.

Ordo Præmonstratensis, sub Regula S. Augustini, anno millesimo centesimo decimo sexto initium habuit à Norberto viro nobili Lotharingo, secundum aliquos, Paschalis secundi, secundum alios Innocentij secundi, auctoritate approbatus.

Ordo Guelmularum, qui nomine montis Virginis appellantur, institutus est à Gulielmo Vercellensi, viro nobilissimo. Hic Virgilanum montem petiit, & ibi per aliquot annos sanctissime vixit, & postea Oratorium B. Virginis Dei Genitrici extruxit, ad quem multi Sanctitatis fama, & opinione per moti, conuenerunt. Et ipse sub S. Benedicti regula, Ordinem instituit anno Domini 1124. quem ordinem Alexander 3. sua auctoritate confirmavit. Dilatarus est Ordo per Italiam: sed nunc in solo regno Neapolitano viget. Generalis Ordinis Præfectus est triennalis. Monasteria Ordinis dicuntur esse 47. in quibus habitant Monachi circiter. 500.

Ordo Syluestriorum sub regula S. Benedicti viuunt: Institutus est, à B. Syluestro, qui fuit Monachus Vallis Vmbrosæ. Initium habuit anno Domini 1132. Confirmatus est ab Innocentio 4. anno 1258. Olim hic Ordo dicitur fuisse subiectus Ordini Vallis Vmbrosæ: nunc gubernatur cura vnius Generalis præpositi, qui primum cœpit esse perpetuus, sed nunc triennalis est. Viget hic Ordo in prouincijs Marcha Anconitana, Vmbria, Thufcia. Dicitur habere monasteria 25. in quibus habitant Monachi circiter. 300.

Cælestiorum Ordinem Petrus Moronius Iheroniensis Eremita instituit. Hic primo in solitudine multos annos egit: deinde cum illa vitæ asperitas eū crebris miraculis conuicta, eius famam per totam Italiam vulgasset, in gens ad eum hominum numerus sese adiunxit: ita vt plura sine domicilia extructa. Eū Ordinem Gregorius Decimus sua auctoritate comprobauit anno millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Dicitur est autem Ordo Cælestiorum, quia Petrus ille eius institutor viginti post annis ad summū Pontificatum electus Cælestini Quinti nomen accepit. Vnde id nomen toti eius familiæ impositum mansit. Monachi nigro amictu vtuntur, cum in publicum prodeunt.

Ordo Oligetanz Familiz sub Regula quoque S. Benedicti viuunt, ac militat: albo vtitur amictu: cura vnius Generalis Præpositi, siue Abbatis gubernatur, qui triennalis est: cœnobicia habet tantum in Italia. Huius Ordinis autor fuit Bernardus Prolomeus Senator nobilissimus Seræsis, qui vnā cum alijs duobus socijs Ambrosio Picholo

mineo, & Patrio, æquè nobilissimis Senatoribus, quos luculenta oratione in Senensi academia ubi Philosophiam publice profitebatur, ad vitæ Religiosæ studium incenderat, extra hominum frequentiam, sese in propinquum montem contulit, qui Oliuetum dicebatur; ubi Ordo ipse Oliuetanus initium sumpsit anno millesimo trecentesimo vigesimo, postea anno Domini 1371. Greg. II. auctoritate Apostolica comprobatus.

Caput XXII.

De Ordine Canonico Regularium.

Primo queritur, Quenam fuerit Canonico Regularium origo. Possidonius Episcopus Calamentis S. Augustini discipulus in vita ipsius Augustini, ca. 5. sic ait. *Fallus ergo presbyter, monasterium intra Ecclesiam mox instituit: & cū Dei seruis vivere cepit secundum modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam, maxime, ut nemo quidquam proprium in illa societate haberet, sed eis essent omnia communia, & distribueretur unicuique, prout cuique opus eras. Et c. 11. proficiens, inquit doctrina diuina, sub sancto, & cum sancto Augustino, in monasterio Deo seruientes Ecclesie Hispanensi, Clerici ordinari ceperunt, & deinde innotescere, & clarificare, de die in diem Ecclesie Catholice, predicationis veritate, sanctorumque seruorum Dei proposito, continentia, & paupertate profunda, ex monasterio, quod per illum virum venerabilem, & esse, & crescere cepit, magno desiderio poscere, & accipere Episcopos, & Clericos, pax Ecclesie, atque vniuersas, & capit primo, & postea conuenientia est. cap. 31. ait. Clerum sufficientissimum, & monasteria virorum, ac seminarum continentium, cum suis Preepositis plena Ecclesia dimisit. Hæc Possidonius.*

Ex his, & al. j. similibus verbis Vincen. in speculo Histor. lib. 26. ca. 51. accepit id, quod scripsit in hunc modum. *Ordo Canonico, qui primo ab Apostolis, postea ab Augustino regulante fuit institutus, cepit florere in Ecclesia Sancti Quirini Beluacensis, sub venerabili, & sancto Iuone, eiusdem Ecclesie Preeposito, & postea Carotenensi Episcopo. Eadem ferè habet Antoninus part. 2. hist. tit. 9. cap. 8. §. 2. & 3. Et Vincen. lib. 19. ca. 4. aperte testatur Augustinum scripsisse regulam, & institutionem Clericorum Regularium, qui etiam dicuntur Canonici Regulares. Vnde Volater. lib. 22. commen. in Anthropologia ait. Valerius presul. Hispanensis, Augustini audita fama ad se accessit, in loco abstinentie commodo extra urbem constituit, ubi annos tres, cum socijs agens coadunus est civium quotidie accedentium importunitate locum mutare, ac quendam montem aditu difficiliorem petere, ubi tugurium, inter saxa vilissimum, separasque a cæteris fecerat. Hic librum scripsit de vita Monachorum, & quedam alia. Reliqui vero socij eum iactis fundæ remoti circumjlebant. Post hæc visum est Valerio illum ad se accedere, presbyterumque creare, simulque vnâ Presulem, & coadiuorem officij constituere, quod esset eloquio prestant, & virtutibus clarum. Augustinus igitur ægre huiusmodi sumpta prouincia, ante omnia vitam in ea instituit Canonico Regularium, qui vita degerent communi ab Apostolis primum ordinati. Hæc ille.*

Ex his omnibus Augustinus Ticinensis Canonico Regularis in Propugnaculo Ordinis Canonici part. 1. cap. 1. 2. 3. & 14. & part. 5. in confirmat. 14. Et ex Doctore Parisiensi Roloto in lib. de Religione Ecclesiasticæ. Et ex Ioanne de Deo Doctore Hispano in lib. de dijs en sar. Et ex Ioanne de Nigra valle Sedis Apostolicæ,

Bibliothecario in sua Chronica, quam vocauit Epilogum Chronicarum, colligit hanc Conclusionem. *Ordo Canonico inter omnes Ecclesiasticos ordines primatum tenet antiquitate, doctrina, regimine, nobilitate, & Sanctorum numero. At contra, Choriolanus Prior Generalis Eremitarum Augustinianorum Apologiam edidit, quam inscripsit, Defensorium sui Ordinis, contendens, probare Ordinem Eremitarum Augustinianorum, qui vtuntur veste nigra, & cingulo ex corio facto, esse inter omnes ordines Regulares, primum. Tota hæc lis, & controuersia consistit in hoc, an in secundo monasterio S. Augustinus, cum presbyter, non Episcopus erat, Regulam Canonico composuerit, & tradiderit Eremitis, an verò eam composuerit in tertio Monasterio, cum iam Episcopus creatus erat, & tradiderit Clericis Regularibus. Choriolanus, & Eremitanæ Augustiniani, censent Regulam esse editam a S. Augustino in secundo monasterio, siue Cœnobio, & tradidit Eremitis Fratribus. Augustinus Ticinensis, & Canonici Regulares sentiunt esse compositam in tertio monasterio, & tradidit Clericis Regularibus, qui dicuntur Canonici Regulares. De qua lite nihil est, quod ego iudicem.*

Secundo queritur, Vnde & quare d. cti sunt Canonici Regulares? *Vides in Annotationibus in libros S. Augustini de ciuitate Dei, lib. 3. cap. 15. Canonico Regulares nominis ambitioni accutare videtur, quasi bis hoc vocari velint nomine, ne non semel putentur Regulares cum idem prius Canonici, & Regulares significant. Quidam alij irrident quod Canonici Regulares vocentur, quia Canonico idem est, qui Regularis, sed Couarr. in Clement. si religiosus, de homicidio p. 1. num. 1. hos rectè confutat, quia ius Canonico in c. quod Dei timorem, & cap. in singulis. §. hoc ipsum, de statu Monachorum. Canonico regulares appellat. Sciendum est, Clericos, qui Apostolorum regulam sequuti, nihil proprium habentes, communem vitam agebant, & in eadem domo simul cibum sumebant, somnumque capiebant, & deinde in Ecclesiam conueniebant ad Ecclesiastica officia obeunda, dictos fuisse Canonico, hoc est, Regulares, quippe, qui Canonem, videlicet regulam Apostolorum seruabant, qua appellatione, & nomine discernebantur ab ijs Clericis, qui proprium habentes in suis domibus habitabant. Quando verò ceperint Canonico dici, incertum mihi est: quidam aiunt, temporibus Pelagij: 1. & Gregorij magni eos Clericos Canonico vocari Nam in Concil. Turonensi. 2. quod celebratum est tempore Pelagij 1. can. 20. legitur. Pro qua re hoc pi acuit obseruare, ut quotiescunque Archiepiscopus seu in vico manserit, seu ad villam suam ambulauerit, vnus Lector Canonico suorum, aut certus aliquis de numero Clericorum cum illo ambulet. Et in c. Dudum. 18. q. 2. ex Gregorio Magno refertur. Nec illi viterius habeat potestatem aliqua, nec monasteria huius occasionis velamine, easque prohibemus, simul cū Canonico, & Monachis in Ecclesia iustinare onera compellantur. Quidquid sit, dubitari nō potest, quia in Concil. Arelat. 4. Turon. 3. Cabilon. Mogut. Aquigranensi, quæ celebrata sunt temporibus Caroli Magni, & Ludouici Pij in Gallia, frequens sic mentio Canonico, qui, vt ex eisdem Concilijs constat, in eadem communi domo habitabant, ad eandem m-*

tam ede-